

TRST - Forenzični oddelek policije jih je ponovno pregledal dobrih 70 let po trojnem umoru

Prstni odtisi iz Ul. Rossetti spet niso razkrili morilcev

Dobrih sedemdeset let po trojnem umoru v Ulici Rossetti je forenzični oddelek policije po nalogu državnega tožilstva v Trstu in na poziv sorodnikov umorjenega Stanka Vuka pred časom spet analiziral različne prstne odtise, najdene na kraju zločina. Odtisi so uporabni, rezultat pa je bil negativen, kar pomeni, da se ne ujemajo z nobenim drugim odtisom v podatkovni bazi z več milijoni imen in priimkov. 75 let star primer, ki bi mu Američani rekli *cold case*, ostaja torej ob zbranem dokaznem gradivu, domnevah in rekonstrukcijah še vedno brez kronskega dokaza o odgovornosti pokojnih osumlencev.

14. avgusta 2015 so Natalija in Janez Vuk (svakinja in nečak Stanka Vuka), zgodovinar Renato Podbersič in prof. Alejandro (Aleš) Breclj naslovili pismo na notranje ministrstvo, državno tožilstvo v Trstu in na tržaško kvesturo. V pismu so spomnili, da so neznanci 10. marca leta 1944 v Ul. Rossetti 31 z dvanaajstimi strelji pištole v njunem stanovanju umorili zakonca Danico Tomažič in Stanka Vuka ter gosta Draga Zajca. Forenzična policija je takrat preiskala prizorišče zločina in našla štiri prstne odtise ter dva odtisa dlani, za katere so ugotovili, da ne pripadajo žrtvam. Takratna analiza ni obrodila sadov, ker v registru tržaškega forenzičnega oddelka ni bilo skladnih odtisov. Preiskava se je zaključila po zgolj treh mesecih.

Podpisniki pisma pa so 71 let zatem svojo prošnjo utemeljili z dejstvom, da je policija v naslednjih letih, med vojno in po njej, zbrala še podatke in odtise velikega števila ljudi, tako da bi nova analiza morda prinesla kak rezultat. V pismu so navedli imena že pokojnih oseb, ki so jih v desetletjih s te ali one strani povezali s trojnimi umori, da bi policija morebiti primerjala najdene odtise z njihovimi. Na seznamu so bile tri osebe iz četniškega tabora in pet oseb iz partizanskih krogov ter obveščevalne službe VOS. Slednjemu taboru pripisuje odgovornost knjiga *Anatomija političnega zločina* Martina Breclja, upokojenega novinarja Primorskega dnevnika in enega izmed pobudnikov poziva za ponovno uvedbo preiskave.

Odgovor na razstavi

Minila so štiri leta in avtorji pisma niso nikoli prejeli odgovora. Nekoliko bizarno ga je bilo zatorej najti natisnjeneza na panoju razstave, ki so jo v torek odprli v veži Trgovinske zbornice v Trstu, se pravi na javnem kraju. Razstava *Frammenti di storia* (Drobci zgodovine) prikazuje, kot smo že poročali, delo forenzične policije skozi desetletja. Eden od panojev obravnava ravno zločin v Ulici Rossetti in na njem poleg fotografskega gradiva (na posnetkih so prizorišče zločina in prstni odtisi, ki so bili objavljeni tudi v Brecljevi knjigi) med drugim piše, da so Vukovi sorodniki leta 2015 zaprosili za ponoven pregled prstnih odtisov. Ob tem pa tudi to, da so forenziki dejansko spet vnesli takratne odtise v podatkovno bazo in da je bil rezultat negativen. Dejavnost je usklajevalo državno tožilstvo, ki Vukovim

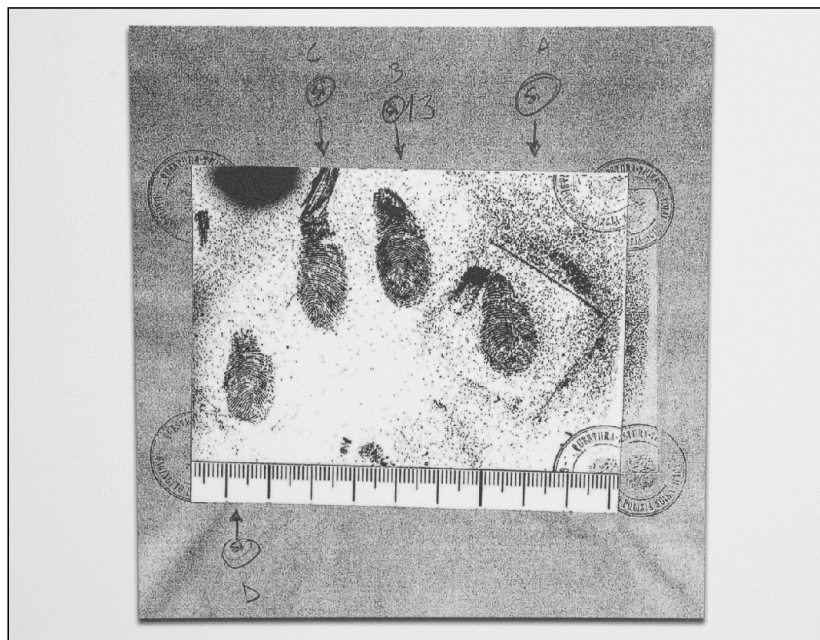
svojcem ali drugim podpisnikom očitno ni poslalo nobenega dopisa.

Prstni odtisi v arhivu

Vodja tržaškega forenzičnega oddelka policije, inšpektor Alessandro Stratta, je potrdil, da je bilo delo opravljeno. Vodil ga je on sam, po nalogu tožilstva. V arhivu je poiskal stari fascikel, taki primeri ga po lastnih besedah zelo pritegnejo, »tako kot je pritegnil pisatelja Fulvia Tomizzo«, je povedal. Da so lahko uporabni, morajo imeti odtisi določeno število minucij – to je majhnih značilnosti, kot so gubice in krivulje, po katerih se odtis razlikuje od vseh ostalih. »Takrat so odtise fotografirali, danes jih z oken, steklenic ali miz odzvamemo z lepilnim trakom. Na kraju zločina in potem v laboratoriju mora biti delo dobro opravljeno. Posnetki odtisov v tem fasciklu so bili vsekakor dobri,« je razložil Stratta. Vnesli so jih v računalniški sistem AFIS (Automated Fingerprint Identification System), rezultat pa je bil negativen. »To pomeni, da kdor je pustil

Na razstavi Frammenti di storia (Drobci zgodovine), ki bo do nedelje na ogled v veži Trgovinske zbornice v Trstu, je tudi pano o zločinu iz leta 1944; na njem so poleg odgovora na pismo Vukovih sorodnikov trije posnetki, med njimi tudi prstni odtisi neznancev

FOTODAMJ@N

svoje odtise v stanovanju, ni v naši podatkovni bazi,« je razložil inšpektor Stratta in dodal, da oseb, omenjenih v pismu, v sistemu ni.

To pomeni, da izid ponovnega pregleda prstnih odtisov ne potrjuje niti odgovornosti niti nedolžnosti navedenih oseb iz različnih političnih taborov. Novica je, da je tožilstvo po več kot 70 letih uvedlo ponovno preiskavo in jo zatem zaustavilo.

Dokazi iz knjige ostajajo

Besedilo na panoju je Martina Breclja, ki je bil z nami prisoten na odprtju razstave, nemalo presenetilo. »S tem sem bil neuradno sicer že seznanjen, do uradne potrditve pa je prišlo na razstavi na javnem kraju, medtem ko odgovora na pismo ni bilo,« je povedal. Razložil je, da so pismo poslali leta 2015 med nastajanjem njegove knjige, približno sočasno je Janez Vuk podobno prošnjo poslal tudi slovenskemu notranjemu ministrstvu. S slednjega ministrstva je odgovor prispel šele nekaj tednov po objavi Brecljeve knjige (2016),

podpisal ga je državni sekretar Boštjan Šefic (Breclj je odgovor nato vključil v brošuro, ki je izšla leta 2017). V njem piše, da je kaznivo dejanje po slovenskem zakoniku zastaralo, kljub temu pa je Ljubljana italijanske organe zaprosila za ugotovitve iz preiskave in jim ponudila pomoč, odgovora pa ni prejela.

»Razstava vsebinsko ne prinaša nič novega, potrjuje le, da je bil moj vir zanesljiv,« je dejal Breclj. Dodal je, da negativen izid preiskave italijanske policije nikakor ne izključuje, da je bil kateri izmed »osumljencev«, na katere so opozorili, dejansko vpleten v zločin. »To iz najmanj dveh razlogov: prvič, ker med prstnimi odtisi, posnetimi leta 1944, niso nujno odtisi storilcev; drugič, ker italijanska policija v svojem arhivu po vsem sodeč ne razpolaga z odtisi "osumljencev", na katere smo opozorili. Dokazi, večinoma posredne narave, s katerimi sem identificiral tri vosovske morilce (skupno jih je več kot 20), torej slej ko prej ohranjajo svojo veljavo,« meni Breclj.

Aljoša Fonda

TRST - Niso agresivni, Orientalški je kolonizirani

V mesto se je pripeljal kar z ladjo ...

Orientalškega sršena (*Vespa orientalis*) verneje od Rima ali Splita. Danes pa so ga ročajo iz naravoslovnega mestnega muzeja območju Jugozahodne Azije in Severne Južne Evrope, sicer pa so jo že zagledali tu.

Kako pa je orientalski sršen prispel pristaniški promet. O prvih »neobičajnih« vodstvo muzeja že avgusta lani, vendar je to, ki so jih v istem obdobju videvali med tovrstne zime niso preživeli. V Trstu pa je – kot resnici na ljubo dokaj zmerna in brez zmede.

Orientalški sršeni se prehranjujejo z koščke svežega ali pokvarjenega mesa, o sadjem, sladkorjem in medom, ki predstavlja lahko za človeka nevarni? Naravoslovci na njej tujem območju. Pik je seveda nekoliko sicer pa velja, da niso agresivni, če jih človek povzročili čebelarjem, saj se orientalski sršeni ne brže.

Kdor bi ga videl – na trebuhu ima laje temen – naj opozori naravoslovni muzej vrste žuželke (sportellonatura@comune.trst.it) tekla beseda tudi na srečanju v muzeju, 10